

KURUMLAR VERGİSİ MÜKELLEFLERİNCE 1994 YILINDA KAMU MENKUL KIYMETLERİNDEN SAĞLANAN GELİRLERİN VERGİLEME REJİMİ

İbrahim ÖZDEMİR *

(YAKLAŞIM/ARALIK-1994)

I. GİRİŞ

30 Aralık 1993 Tarih ve 21804 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 3946 Sayılı Kanunla kurumlar vergisine tabi mükelleflerin vergilendirilmesinde köklü değişikliklere gidilmiş, ayrıca yeni düzenleme ile "Kamu Menkul Kıymetlerinden Sağlanan Gelirlerin" vergilendirilmesinde de önemli değişiklikler yapılmıştır.

Yeni düzenlemede kurumlar vergisi oranı %25'e düşürülmüş (ayrıca indirim ve istisnalar düşülmeden önceki kurum kazancının %20'si oranında asgari kurumlar vergisi uygulaması öngörülmüş), ancak kurum kazancından kurumlar vergisi düşüldükten sonra kalan tutar üzerinden kurumlarca halka açık olup olmama durumuna göre değişen oranda stopaj yoluyla ikinci aşama vergileme yapılması öngörülmüştür.

Bu sirkülerimizde 3946 Sayılı Kanun ve konuya ilişkin olarak yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararları ve Genel Tebliğler doğrultusunda kurumlar vergisi mükelleflerinin bahse konu menkul kıymetlerden 1994 yılında sağladıkları gelirlerin vergileme rejimi açıklanmıştır.

Bahse konu menkul kıymetlerden daha sonraki dönemlerde sağlanacak gelirlerin vergilendirilmesinde ise Bakanlar Kurulu Kararları ile yapılacak yeni belirlemelere göre değişiklikler olabilecektir.

1994 yılı gelirlerine uygulanacak vergileme rejimi üç bölümde ele alınmıştır. Birinci bölümde gelirin elde edildiği anda geliri sağlayan kişilerce stopaj yoluyla yapılacak vergileme, ikinci bölümde sağlanan gelirlerin kurumlar vergisi karşısındaki durumu, üçüncü bölümde ise sağlanan gelirler üzerinden kurumlar vergisi hesaplandıktan sonra kalan tutar üzerinden yapılabilecek gelir vergisi stopajı konusu açıklanmıştır.

H. KAMU MENKUL KIYMET GELİRLERİNİN ELDE EDİLDİĞİ ANDA GELİRİ SAĞLAYAN KİŞİLERCE STOPAJ YOLUYLA YAPILACAK VERGİLEME

A KAMU MENKUL KIYMETLERİNDEN SAĞLANAN FAİZ VE İRATLAR

Gelir Vergisi Kanunu'nun 3824 Sayılı Kanun'la değişik 75/5. maddesinde; "Her nevi tahvil faizleri ve Hazine Bonosu faizleri ile Toplu Konut idaresi ve Kamu Ortaklığı İdaresi'nce çıkarılan menkul kıymetlerden sağlanan gelirler menkul sermaye iradı sayılmıştır. (Bu bent kapsamına giren gelirler bahse konu menkul kıymetlerin vadeleri sonunda elde edilen gelirlerdir.)

GVK'nın 94/7. bent hükmünde ise, menkul sermaye iradı sayılan bahse konu gelirlerin ödenmesi sırasında (tam mükellef kurumlara ödenenler dahil), ödeyenlerce tevkifata tabi tutulması öngörülmüştür.

Bahse konu gelirler üzerinden ödeyenlerce yapılacak tevkif atin oranı; 31.12.1993 Tarih ve 21805 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 93/5148 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile %5 olarak belirlenmişken, daha sonra 9 Şubat 1994 Tarih ve 21844 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 94/5255 Sayılı BKK ile stopaj oranı 1.1.1994 tarihinden geçerli olmak üzere "0" olarak değiştirilmiştir.

Buna göre bahse konu menkul kıymet gelirleri üzerinden ödeme sırasında ödeyenlerce vergi tevkifab yapılmayacaktır.

Öte yandan yukarıda belirtilen iki BKK arasındaki dönemde, bahse konu menkul kıymet gelirleri üzerinden önceki karara göre yapılmış olan vergi tevkifatlarının sorumluları tarafından hak sahiplerine iadesi ön görülmüştür.

B KAMU MENKUL KIYMETLERİNİN ALIMSATIM KAZANÇLARI

Yukarıda (1.) bölümde açıklanan menkul kıymetlerin geri alım veya satım taahhüdü ile iktisap veya elden çıkarılması karşılığında sağlanan menfaatler de GVK'nın 75/14. maddesi ile menkul sermaye iradı sayılmıştır. (*)

Öte yandan GVK'nın 94/14. bent hükmünde ise, menkul sermaye iradı sayılan bu gelirlerin de ödenmesi sırasında (Bankalar dışında kalan tam mükellef kurumlara ödenenler dahil) ödeyenlerce tevkifata tabi tutulması öngörülmüştür.

Bu kazançlar üzerinden yapılacak tevkifatın oranı da 93/5148 Sayılı B.K.K. ile %5 olarak belirlenmişken, daha sonra 94/5255 Sayılı BKK ile 01.01.1994 tarihinden geçerli olmak üzere "0" olarak değiştirilmiştir, iki karar arasındaki dönemde birinci karara göre yapılmış olan vergi tevkifatının ise sorumluları tarafından hak sahiplerine iadesi öngörülmüştür.

Bu durumda Bakanlar Kurulu'nca yeni bir stopaj oranı belirlenemediği sürece bahse konu menkul kıymet alımsatım (repo) kazançları üzerinden ödeyenlerce tevkifat yapılmayacaktır.

(Kesin alış veya satışlardan sağlanan menfaatler menkul sermaye iradı sayılmadığından bunlar her halükarda tevkifat kapsamı dışındadır.)

Öte yandan yeni bir stopaj oranı belirlense dahi bankalara yapılacak bu tür ödemeler her halükarda vergi tevkifatı kapsamı dışında kalacaktır. (Yukarıda 1. bölümde açıklanan faiz ve irat ödemelerinde ise bankalar için böyle bir ayrıcalık tanınmamıştır.)

ffl. KAMU MENKUL KIYMET GELİRLERİNİN KURUMLAR VERGİSİ KARŞISINDAKİ DURUMU

AGENEL UYGULAMA

i) Devlet Tahvili ve Hazine Bonosu faizleri

Toplu Konut idaresi ve Kamu Ortaklığı İdaresi'nce çıkarılan menkul kıymetlerden sağlanan katların ticari kazançtan (ve kurum kazancından) indirilmesine imkan sağlayan GVK'nın mükerrer 39. maddesi ile,

ü) Devlet Tahvili ve Hazine Bonosu ile T.K. idaresi ve K.O.İdaresi'nce çıkarılan menkul kıymetlerin elden çıkarılmasından sağlanan kazançları, kurumlar vergisinden istisna tutan KVK'nın 8/17. bent hükmü,

3946 Sayılı Kanun'la yürürlükten kaldırılmıştır. Yeni düzenleme ile Devlet Tahvili ve Hazine Bonoları ile T.K.İdaresi ve K.O.İdaresi'nce çıkarılan menkul kıymetlerden sağlanan her türlü gelirler (faiz, irat, alımsatım kazancı) kurumlar vergisine tabi tutulacaktır.

(Bu gelirler KVK'nın 25. maddesinde düzenlenen asgari kurumlar vergisinin hesabında da indirim konusu yapılmayacak ve matraha dahil olacaktır.)

(*) Geri alım veya satım taahhüdü olmadan yapılan iktisap veya elden çıkarmalar yani kesin alış ve satışlar bu kapsamda değerlendirilmemiştir.

B 01.01.1986 TARİHİNDEN ÖNCE İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun geçici 12. maddesinde; 1 Ocak 1986 tarihinden evvel ihraç kanunlarına veya Devletin kanunların verdiği yetkiye dayanarak aktettiği mukavelenamelere göre mevcut ve çıkacak vergilerden muafiyeti kabul edilmiş olan menkul kıymetlerin temettü, faiz ve ikramiyeleri kurumlar vergisinden müstesna tutulmuştur.

Buna göre 1986 yılından önce ihraç edilen ve geliri vergiden müstesna tutulan söz konusu menkul kıymetlere ilişkin olarak 1994 ve müteakip yıllarda elde edilecek gelirler kurumlar vergisinden müstesna tutulacaktır.

Ancak kurumlar vergisinden, müstesna tutulacak bu gelirler KVK'nın 3946 Sayılı Kanun'la değişik 23. maddesinde düzenlenen %20 oranındaki asgari kurumlar vergisinin matrahına dahil olacaktır. (*)

(Gerçek giderlerin kati olarak tespit edilememesi halinde, bu giderler, kurumlar vergisinden muaf menkul kıymetler portföyünün itibari değer toplamına, T.C. Merkez Bankası Meclisi'nce, menkul kıymetler portföyü ile ilgili giderler nazara alınarak tayin alınacak ortalama gider emsalinin uygulanması suretiyle bulunacaktır. Vergiden muaf portföyün itibari değer toplamı ilgili hesap dönemine dahil, ayların son günündeki vergiden muaf portföyün ortalaması esas alınmak suretiyle tespit olunacaktır.)

IV. KAMU MENKUL KIYMET GELİRLERİNDE ELDE EDENLERCE YAPILACAK VERGİ TEVKİFATI

Gelir Vergisi Kanunu'nun 3946 Sayılı Kanun'la değişik 75/4. bent hükmünde; "KVK uyarınca yıllık veya özel beyanname veren kurumların, indirim ve istisnalar (KVK'nın 8. maddesinin 1 ve 6 numaralı bentlerine göre kurumlar vergisinden müstesna tutulan kazançları iştirak kazançları ile A tipi yatırım fonu, risk sermayesi yatırım fonu ve gayri menkul yatırım fonu ve ortaklıklarının katılma belgeleri ve hisse senetlerinden elde edilen kâr payları ile yatırım indirimi tutan hariç) düşülmeden önceki kurum kazancından, hesaplanan kurumlar vergisi düşüldükten sonra kalan kısım" menkul sermaye iradı sayılmıştır.

Menkul sermaye iradı sayılan bu tutar üzerinden ise, GVK'nın 94/6b bent hükmü uyarınca, dağıtılın veya dağıtılmasın (yatırım fonları ve ortaklıkları hariç) vergi tevkifatı yapılması öngörülmüştür.

Yapılacak tevkifata ilişkin düzenleme önce 93/5148 Sayılı BKK ile yapılmış olup, daha sonra 16 Şubat 1994 Tarih ve 21851 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 94/5307 Sayılı BKK üe 1994 yılı kazançları için geçerli olacak stopaj uygulaması nihai şeklini almıştır.

Buna göre Kamu Menkul Kıymet Gelirlerinden elde edenlerine yapılacak vergi tevkifatı aşağıdaki bölümlerde açıklanmıştır.

A DEVLET TAHVİLİ VE HAZİNE BONOSU FAİZLERİ İLE T.K.J DARESİ VE K.OJDARESİNCE ÇIKARILAN MENKUL KIYMET GELİRLERİNDE

Yukarıda açıklandığı üzere kurumların kazancından iştirak kazançları ve yatırım indirimi istisnası ile A tipi yatırım fonu, risk sermayesi yatırım fonu ve gayrimenkul yatırım fonu ve ortaklıklarının katılma belgeleri ve hisse senetlerinden elde edilen kâr payları ve hesaplanan kurumlar vergisi düşüldükten sonra kalan ve menkul sermaye iradı sayılan kısım üzerinden yapılacak vergi tevkifatının oram esas olarak 93/5148 Sayılı BKK ile,

i) Halka açık anonim şirketlerde %10

ü) Diğerlerinden %20 olarak belirlenmiştir.

Ancak anılan BKK ile vergi tevkifatının bu kurumların Devlet Tahvili ve Hazine Bonosu faizle

(*) 1986 yılından önce ihraç edilen menkul kıymetlerden sağlanan ve kurumlar vergisinden müstesna tutulan temettü, faiz ve ikramiyelere isabet eden giderler kurum kazancının tespitinde indirim olarak kabul edilmeyecektir. (KVK Geçici Madde: 14)

ri ile T.K.İdaresi ve K.O. İdaresi'nce çıkartılan menkul kıymetlerin gelirlerine isabet eden kısım için sıfır olarak uygulanması öngörülmüştür.

Tevkifat oranının "sıfır" olarak uygulanacağı bu kısım, anılan menkul kıymetlerden sağlanan faiz ve gelirlerin toplam kurum hasılatı içindeki payına göre hesaplanacaktır.

Örnek: Halka açık olmayan X A.Ş.'nin 1994 yılı kurum kazancı 500.000.000.TL olup bunun içerisinde 100.000.000. TL Devlet Tahvili ve Hazine Bonosu faizleri bulunmaktadır. Şirketin D.T. ve H.B. faizleri haricindeki 1994 yılı hasılatı 4.900.000.000.TL'dir. Bu kurumun stopajı matrahı aşağıda hesaplanmıştır. (*)

* Kurum Kazancı	500.0000.000.TL
* Hesaplanan Kurumlar Vergisi (%25)	125.000.000.TL
* G.V.Stopaj Matrahı	375.000.000.TL
— DT ve H.B Faizlerinin Toplam Hasılatı Oranı	$\frac{100}{100} = 1$
»Sıfır Oranında Stopaja Tabi Tutulacak Kısım	$375 * 0,02 = 7,5$ MTL
*%20 Oranında Stopaja Tabi Tutulacak Kısım	$375 * 0,2 = 75$ MTL
*Stopaj Tutan (367,5 MTL *%20=)	73,5 MTL

Hesaplanan kurumlar vergisi Nisan/1995 ayında verilecek beyanname ile tahakkuk ettirilecek 3 eşit taksitte (Nisan, Temmuz, Ekim/95 aylarında) ödenecektir.

Hesaplanan G.V.Stopaj tutarı ise Nisan/95 ayına ilişkin muhtasar beyanname ile 20 Mayıs 1995 akşamına kadar beyan edilecek ve verginin tamamı aynı sürede bir defada ödenecektir.

B D.T. VE H.B. FAİZLERİ İLE T.K. İDARESİ VE K.O. İDARESİ'NCE ÇIKARILAN MENKUL KIYMETLERİN GELİRLERİ VE BU MENKUL KIYMETLERİN ALIMSATIM KAZANÇLARI İLE REPO GELİRLERİNİN BİRLİKTE BULUNMASI HALİNDE

01.Ocak 1994 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlüğe giren 14 Şubat 1994 tarih ve 94/5307 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile, kurum kazancından kurumlar vergisi düşüldükten sonra kalan kısım üzerinden yapılacak stopaj konusunu düzenleyen, 93/5148 S sayılı BKK'nın 6. fıkrasının (b) bendine aşağıdaki parantez içi hüküm eklenmiştir.

"(Devlet Tahvili ve Hazine Bonosu faizleri, T.K.İdaresi ve K.O. İdaresi'nce çıkarılan menkul kıymetlerin gelirleri, bu menkul kıymetlerin alım satım kazançları ve bu kıymetlerin geri alım veya satım taahhüdü ile iktisap edilmesi veya elden çıkarılmasından sağlanan gelirler ile portföyünün en az %25'i hisse senetlerinden oluşan menkul kıymetler yatırım fon ve ortaklıklarının (portföyünde döviz, altın ve diğer kıymetli madenler bulunanlar hariç), risk sermayesi yatırım fon ve ortaklıklarının ve gayrimenkul yatırım ve fon ortaklıklarının katılma belgeleri ve hisse senetlerinden elde edilen kâr paylarının toplamının, indirim ve istisnalar (iştirak kazançları hariç) düşülmeden önceki kurum kazancı içindeki paylarına göre, bu bendin "b/i" ve "b/a" alt bentleri uyarınca yapılacak vergi tevkifat oranları 1994 yılı kazançlarına uygulanmak üzere aşağıda gösterilmiştir.

Söz Konusu Gelirlerin Halka Açık Anonim		Diğer Kurumlarda
Kurum Kazancı	Şirketlerde	Uygulanacak
<u>İçindeki Payı</u>		<u>Uygulanacak Tev. Oranı</u> <u>Tevkifat Oranı</u>
a) %5'i aşıyorsa	%8.25	%18.25
b) %10'u aşıyorsa	%6.30	%16.30
c) %15'i aşıyorsa	%4.12	%14.12
d) %20'yi aşıyorsa	%1.67	%11.67
e) %25'i aşıyorsa	%"0" sıfır	%8.89
f) %30'u aşıyorsa	%"0" sıfır	%5.71
g) %35'i aşıyorsa	%"0" sıfır	%2.05

h) %37.5'i aşıyorsa %"O" sıfır

%"O" sıfır

(*) Hesaplanan kurumlar vergisi ve gelirler vergisi stopaj tutarları üzerinden ayrıca %7 oranında fon payları da hesaplanacaktır.

Buna göre kurumların, 1994 yılında elde ettiği aşağıda sayılan gelirleri bu karar kapsamında değerlendirilecektir/

- Devlet Tahvili faizleri

- Hazine Bonosu faizleri

- Toplu Konut idaresi ve Kamu Ortaklığı İdaresi'nce çıkarılan menkul kıymetlerin gelirleri

- Devlet Tahvili ve Hazine Bonosu ile T.K.İdaresi ve K.O. İdaresi'nce Çıkarılan Menkul Kıymetlerin alımsatım kazancı

- Devlet Tahvili ve Hazine Bonosu ile T.K.İdaresi ve K.O.İdaresi'nce Çıkarılan Menkul Kıymetlerin geri alım veya saüm taahhüdü ile iktisap edilmesi veya elden çıkarılmasından sağlanan gelirler (repo gelirleri)

— Portföyünün en az %25'i hisse senetlerinden oluşan menkul kıymetler yatırım fon ve ortaklıklarının (portföyünde döviz, altın ve diğer kıymetli madenler bulunanlar hariç), risk sermayesi yatırım fon ve ortaklıklarının ve gayrimenkul yatırım ve fon ortaklıklarının katılma belgeleri ve hisse senetlerinden elde edilen kâr payları.

Bu durumda 1994 yılında kurumların, Gelir Vergisi Kanunu'nun 75. maddesinin ikinci fıkrasının 4 numaralı bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından, aynı kanunun 94. maddesinin 6. numaralı bendinin "b/i" ve "b/ü" alt bentleri uyarınca yapılacak vergi tevkifatı, kurumun yukarıda belirtilen gelirlerinin toplamının, indirim ve istisnalar düşünülmeden önceki kurum kazancı içindeki payına göre, 12.02.1994 Tarihli ve 94/5307 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nda belirtilen oranlar esas alınarak yapılacaktır. Söz konusu gelirlerin toplamının kurum kazancı içindeki payı, halka açık anonim şirketlerde %25'i diğer şirketlerde %37.5'i aşıyorsa bu tevkifat "O" sıfır oranında uygulanacaktır.

SözU edilen karar gereğince gelir vergisi tevkifat oranı, kurumun yukarıda belirtilen gelirlerinin gayrisafi tutarları toplamının, safi kazanç içindeki payı esas alınarak belirtilecektir. Başka bir ifade ile bu tür hasılatın kurum hasılatı içindeki değil, belirtilen hasılatın kurum kazancına oranı esas alınacaktır. Bu tespit dikkate alınan safi kazanç tutarının hesabında, istisnalardan sadece iştirak kazançtan kurum kazancından indirilecektir.

Devlet Tahvili ve Hazine Bonosu ile T.K.İdaresi ve K.O.İdaresi'nce Çıkarılan Menkul Kıymetlerin ihraç tarihi karar hükümlerinin uygulanması açısından önem arz etmemektedir. Sözü edilen menkul kıymetler 01.01.1994 tarihinden önce ihraç edilmiş olsa dahi, bu menkul kıymetlerden 1994 yılında elde edilecek gelirler hakkında 94/5307 Sayılı Karar hükümleri uygulanacaktır. Öte yandan bu karar hükümleri sadece 1994 yılı kazançları için geçerli olacaktır.

V. 1994 YILINDA KAMU MENKUL KIYMET GELİRLERİNİN VERGİLEMESİNE İLİŞKİN UYGULAMA ÖRNEĞİ

X Bankasının 1994 yılı kurum kazancı 50.000.000.000 TL olup bu tutarın içerisinde aşağıda yazılı gelir unsurları da yer almaktadır.

- iştirak Kazancı	5.000.000.000.TL
- Devlet Tahvili faiz gelirleri	1.500.000.000.TL
- Hazine Bonosu faiz gelirleri	3.500.000.000.TL
- K.O.I.'ce çıkardan senet gelirleri	500.000.000.TL

- D.T. ve H.B. AlımSaüm Kazançları 1.500.000.000.TL

(Kesin alış ve satış işlemlerinden)

- D.T. ve H.B. Repo Kazançları 5.500.000.000.TL

- A tipi Yat Fonu Katılma Belgesi Gel. 500.000.000.TL

i) D.T. ve H.B. faiz gelirleri ve bunlardan sağlanan repo kazançları ile K.O.I.'nce çıkarılan senet gelirlerinin elde edilmesi sırasında oranın sıfır olması nedeniyle ödeyenlerce tevkifat yapılmamıştır.

ü) X Bankasının 1994 yılında yukarıda sayılan gelirler haricindeki bankacılık faaliyetlerinden sağladığı hasılatın tutarı 207 milyar TL'dir.

Bu verilere göre X Bankasının 1994 yılı kurumlar vergisi ve G.V.Stopaj tutarı aşağıda hesaplanmıştır. (Şirketin halka açık olmadığı varsayılmıştır.)

1. Kurumlar Vergisinin Hesabı

Hesaplanan asgari kurumlar vergisi tutan kurumlar vergisinden daha az olduğu için hesaplanan kurumlar vergisi (11.125.000.000 TL) tarhiyata esas alınacaktır.

- Kurum Kazancı : 50.000.000.000.TL

- istisnalar : 5.500.000.000.TL

*İştirak Kazancı 5.000.000.000.TL

*A Tipi Yat. Fon. Kat. Bel. Gel. 500.000.000.TL

*Kurumlar Vergisi Matrahı 44.500.000.000.TL

*Hesaplanan Kurumlar Vergisi (%25) 11.125.000.000.TL

2) Asgari Kurumlar Vergisinin Hesabı:

- Kurum Kazancı 50.000.000.000.TL

- indirimler 5.000.000.000.TL

- İştirak Kazancı _____

- Asgari Kurumlar Ver. Matrahı 45.000.000.000.TL

- Hesaplanan Asgari Kurumlar Ver. (%20) ' 9.000.000.000.TL

Hesaplanan asgari kurumlar vergisi tutan kurumlar vergisinden daha az olduğu için hesaplanan kurumlar vergisi (11.125.000.000 TL) tarhiyata esas alınacaktır.

a) Sıfır Oranda Tevkifata Tabi Tutulacak Kısmı

* Sıfır oranda tevkifata tabi tutulacak kısmın hesabında dikkate alınacak gelirler 5.500.000.000.TL

* Devlet Tahvili faiz gelirleri 1.500.000.000.TL

* Hazine Bonosu faiz gelirleri 3.500.000.000.TL

* K.O.I.'ce çıkarılan senet gel. 500.000.000.TL

* 1994 Yılı Toplam Kurum Hasılatı 225.000.000.000.TL

* İştirak Kazancı	5.000.000.000.TL				
* A tipi YatJon.KatBel.Gel.	500.000.000.TL				
* Kamu Menkul Kıymet Gel. (toplam)	12.500.000.000.TL				
* Diğer Banka, işlem. Hasılatı	207.000.000.000.TL				
* Sıfır oranda tevkifata tabi kısmın belirlenme	<u>5.500.000.000.TL</u> _ n mAA				
sinde dikkate alınacak oranın hesabı	225.000.000.000 TL ~ ' 1				
* Sıfır Oranda Tevkifata tabi kısım	(33.375.000.000 * 0,0244=)				: 815.833.333,TL'dir.

b) Düşük Oranda Tevkifata Tabi Tutulacak Kısmı ve Tevkifat Oranı

* G.V.Stopaj Matrahı Toplamı	33.373.000.000 TL
* Sıfır Oranda Tevkifata tabi kısım	815.833.333 TL
* Düşük Oranda Tevkifata tabi kısım	32.559.166.667 TL.
* Düşük Oranın Belirlenmesinde Dikkate Alınacak Gelirler	13.000.000.000 TL
* Devlet Tahvili faiz gelirleri	1.500.000.000TL
* Hazine Bonosu faiz gelirleri	3.500.000.000 TL
* K.O.I.'ce çıkanlan senet gel.	500.000.000 TL
* D.T. ve H.B. AlımSatım Kazançları	1.500.000.000 TL
* D.T. ve H.B. Repo Kazançları	5.500000.000 TL
* A tipi Yat. Fonu Katılma Belgesi Gel.	500.000.000 TL.
* Düşük Oranın Belirlenmesinde Dikkate Alınacak Kurum Kazancı	45,000.000.000 TL

* Kurum Kazancı	:	50.000.000.000TL
* İştirak Kazancı	:	(5.000.000.000TL)
* Düşük Oranın Belirlenmesinde Kazancına Oran	Dikkate Alınacak Gelirlerin Belirlenen Kurum	<u>13.000.000.000</u> =% 2g g
45.000.000.000		
*	Uygulanacak Oran	= 8,89

(%25 %30 dilimine giren ve halka açık olmayan şirkette bu oran geçerlidir. Şayet şirket halka açık olsaydı belirlenen oran %25'i aşığđı için tevkifat oranı sıfır olacaktı.)

Tevkifat Tutan (32.559.166.667*%8,89=): 2.894.509.917, TL

Toplam Vergi Yüğü

Hesaplanan Kurumlar Vergisi	:	11.125.000.000TL
- Kurumlar Vergisi Fon Payı (%7)	:	778.750.000TL
- Hesaplanan Gelir Vergisi Stopajı	:	2.894.509.917TL
- Gelir Vergisi Stopajı Fon Payı (%7)	:	<u>202.615.694TL</u>
TOPLAM	:	15.000.875.611TL

Hesaplanan kurumlar vergisi ile buna ilişkin fon payı Nisan/95 ayında verilecek kurumlar vergisi beyannamesi ile tahakkuk ettirilecek, Nisan, Temmuz ve Ekim/95 aylarında olmak üzere 3 eşit taksitle ödenecektir.

Hesaplanan G.V. stopajı ile buna ilişkin fon payı ise Nisan/95 ayına ilişkin muhtasar beyanname ile 20 Mayıs/1995 akşamına kadar beyan edilecek ve tamamı bu sürede ödenecektir.

VI. 93/5148 VE 94/5307 SAYILI B.K.K.'NİN BİR ARADA DEĞERLENDİRİLMESİ

Yazımızın IV. bölümünde yaptığımız açıklamalarda ve V. bölümdeki örnek çözümde G.V.K.'nm 94/6b bendi uyarınca yapılacak stopaj uygulamasında; gerek 93/5148 Sayılı BKK ile eklenen parantez içi hükmün ve gerekse 94/5307 Sayılı BKK ile eklenen parantez içi hükmün birarada yürürlükte olduğu kabul edilmiştir. Kişisel kanaatimiz bu yödedir.

Diğđer bir deyişle, işletmelerin;

i) Devlet Tahvili ve Hazine Bonosu faizleri ile T.K.Idaresi ve K.O.Idaresi'nce çıkarılan menkul kıymet gelirlerinin ve

ü) Yukarıda sayılan faiz ve gelirlerle birlikte bu menkul kıymetlerin alımsatım kazançları ve repo gelirleri ile A tipi, risk sermayesi ve gayrimenkul yatırım fonu ve ortaklıklarının katılma belgeleri ve hisse senetlerinden elde edilen kâr paylarının birarada bulunması halinde,

- Stopaj matrahının, (i.) bölümde belirtilen gelirlerin, işletmenin toplam kurum hasılatına olan oranı esas alınarak bulunacak kısmı, her halükarda sıfır oranda tevkifata tabi tutulacak,

- Stopaj matrahının bakiye kısmı üzerinden yapılacak tevkifatın oranı ise (i.) ve (ii.) bölümde belirtilen gelirlerin toplamının işletmenin dönem kazancına olan oranı esas alınarak belirlenecektir.

Buna karşılık 94/5307 Sayılı B.K.K. ile eklenen parantez içi hükmün (i.) ve (ii.) bölümde belirtilen gelirlerin tümüne birden uygulanacağı ve bu gelirlerin tamamı için tek bir stopaj oranının belirleneceğđi yönünde de görüş mevcuttur. Ancak bu görüşün geçerli olabilmesi için;

- 94/5307 Sayılı Karar'la yeni parantez içi hüküm getirilirken 93/5148 Sayılı Karar'daki eski parantez içi hükmün kaldırılması, veya,

- 94/5307 Sayılı Karar'la eklenen parantez içi hükmün, sadece 1994 yılına münhasır olarak, 93/5148 Sayılı Karar'daki parantez içi hükmün yerine uygulanmak üzere getirildiğinin iddia edilmesi halinde de, bu iki hüküm arasında 94/5307 Sayılı Karar'la bağlantı kurulması gerekirdi.

Bununla beraber, bahse konu düzenleme bugün için tartışmaya açık bulunmaktadır. Bu itibarla idarenin de konu hakkındaki görüşünü bir an önce açıklaması gerekmektedir

[*](#) Maliye Bakanlığı, Eski Baş Hesap Uzmanı, Yeminli Mali Müşavir

değer